

Een piepklein vogeltje

Colofon

ISBN: 978 94 6365 609 2

1e druk 2024

© 2024, Wim Bender

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukkerwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Tekening omslag: Sytse van der Zee

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Een piepklein vogeltje

Wim Bender

2002-2003

CASUS Sibranda Kottenbach

Donderdag 25 april 2002

Zoals altijd liep de wekker om kwart voor zeven af. Donderdag, haar vrije dag. Sibranda Kottenbach rekte zich uit en porde haar man in zijn zij. ‘Jelle, opstaan!’ Jelle kreunde en draaide zich nog eens om. Maar Sibranda kende geen pardon. ‘D’r uit Kottenbach, je moet naar je werk.’

Ze liep naar het raam, schoof het gordijn opzij en keek naar een bewolkte hemel. Lekker hockeyweertje, als het tenminste droog bleef.

‘Laatste waarschuwing.’ Ze trok het dekbed van hem af, liep van de slaapkamer naar de keuken, zette de ketel op het gas en liep naar het trapportaal. De scheepsbel daverde naar boven. ‘Jeroen, Ineke, Saskia... opstaan!’

Ze zette thee, dekte de tafel en stooft de trap op. ‘Opstaan, opstaan!’ Dat viel mee. Jeroen had al gedoucht en Ineke was bezig haar schoolspullen bij elkaar te rapen. Saskia treuzelde zoals gewoonlijk bij haar aquarium met de guppy’s. ‘Hup Sas, snel onder de douche.’

‘En, gaat het lukken, je spreekbeurt over piranha’s?’

‘Ik weet eigenlijk niet precies hoe je de naam van die vissen moet uitspreken,’ zei Ineke, ‘is het nou pieranjaas of pieranhaas?’

‘Weet je wat slim is?’ zei haar moeder. ‘Je laat de titel zien in Powerpoint en dan vraag je aan de klas: wie weet hoe

je dat woord uitspreekt? Dan heb je gelijk iedereen bij het onderwerp betrokken.'

'Dat klinkt goed,' zei Jelle die de keuken binnenkwam. 'Mensen actief bij je onderwerp betrekken. Ik moet vandaag een reorganisatie aankondigen en ik knijp hem als de ziekte.'

'Ik zou gewoon zeggen dat het de schuld is van de regering,' zei Jeroen.

'Leer je dat tegenwoordig op het hbo? Je verschuilen achter een ander?'

'Daarvoor hoef je echt niet te studeren. Maar mam, ik ga vanavond met Sylvia naar de bioscoop. *Bowling for Columbine* van Michael Moore. Over die schietpartijen op scholen in Amerika. Kan ik je auto lenen?'

Sibranda schudde haar hoofd. 'Gaat niet, vanavond strijkkwartet bij Joke.'

'Dat is toch altijd op dinsdag?'

'Klopt, maar deze week toevallig niet.'

'Kun jij dan niet op de fiets?'

'Cello en fiets gaan niet zo goed samen en al helemaal niet met deze wind. Nee mannetje, probeer maar bij je vader en trouwens, ik dacht dat Sylvia... die leent toch altijd die ouwe cabriolet van haar vader?'

Jeroens gezicht betrok. 'Ze is vorige week achteruit tegen een paaltje gereden. Een deukje van niks, maar haar pa was witheet. Dus dat is geen optie.'

'Nou, bij mij vang je ook bot,' zei Jelle, 'ik heb vanavond een extra fractievergadering. Dus Jeroen, dat wordt fietsen of de bus.'

'Ik moet morgen een werkstuk over asielzoekers uit Somalië inleveren,' zei Ineke, 'als jullie er niet zijn, wie moet mij dan helpen?'

Jelle fronste zijn wenkbrauwen. 'Altijd hetzelfde.'

Waarom kom je daar nu pas mee? Als ik jou was, zou ik maar uitstel vragen.'

Ineke keek nijdig. 'Dat gezeur altijd over eerder beginnen. Ik moest toch ook al die spreekbeurt voorbereiden? En uitstel vragen? Bij die zeurpiet? Ze heet niet voor niks Mens Moeilijk.'

'Die naam wil ik hier niet horen,' zei Sibranda, 'Rens Hoelig is een aardige vrouw en zij heeft groot gelijk dat ze pubers zoals jij niet steeds de hand boven het hoofd houdt. En nu moet je opschieten, want anders kom je te laat en ver speel je je laatste restje krediet.'

'Mam, ben ik ook een puber?' vroeg Saskia.

'Nee Sas, jij bent geen puber, maar je eet nu je boterham. Hup.'

Hè hè, iedereen de deur uit. Gauw de boel aan de kant, koffie, krant en Leentje bellen over vanmiddag. De deur naar de bijkeuken stond nog open. Dat was Ineke natuurlijk weer. Die liet altijd alles openstaan. Ze sloot de deur, vulde de vaatwasser en spreidde de krant uit over de keukentafel. Het land gonsde nog over het NIOD-rapport over de val van de moslim-enclave Srebrenica en het daaropvolgende ontslag van het kabinet.

Ze nam nog een kopje en greep de telefoon. 'Goodmorning, dear Leentje. Rij jij straks met mij mee?'

'Ha die Sib, graag. Dat scheelt een hoop gedoe. Tegen wie moeten we trouwens?'

'Tegen Amerongen A. Dat is een gevaarlijke ploeg. Weet je nog wel, die linksachter? Dat takkewijf met die grote bek... Wacht even, er wordt aangebeld. Ik bel je zo terug.'

Ze legde de telefoon op de krant en liep naar de voordeur. Wat vreemd! Er stond niemand op de stoep. Ze dacht toch echt dat ze de bel had gehoord.

Ze liep terug naar de keuken en zag dat de deur naar de bijkeuken weer openstond. En de deur naar buiten was ook open. Dat had ze daarnet niet gezien. Ze sloot de buitendeur en draaide zich om. Pas toen zag zij de man met de motorhelm.

Bureauchef Thomas Pelleboer kon zich niet herinneren ooit zo'n escalatie van incidenten te hebben meegemaakt. Steven had zich ziek gemeld. Willem had gisteravond laten weten dat zijn retourvlucht uit Barcelona wegens een motorstoring was vertraagd. Joost was met zijn vrouw op weg naar de kraamkliniek omdat de vliezen waren gebroken. En daar stond, op haar eerste werkdag, Gerda Goedegebuure. Vers van de politieacademie, met een doos tompoezen voor bij de koffie

Dus waren ze vandaag met z'n drieën, receptioniste Greet, hijzelf en zijn jonge collega Gerda. Aardige meid, zo op het eerste gezicht, en veelbelovend volgens de directeur van de academie. Nou, dat kon ze dan gelijk demonstreren. De tompoezen moesten maar even wachten.

'Gerda, je wordt meteen in het diepe gegooid. Een 112-melding. Vrouw, gewond, mogelijk bij een overval. Versterking is aangevraagd en hopelijk onderweg. Ikzelf ga naar de Achterweg waar een trekker met aanhanger dwars op de weg staat. Het verkeer is daar een puinzooi.'

'Wat is het adres?'

'Vraag maar aan Greet. Succes!'

'Molendwarsstraat 14,' zei Greet. 'Hier meteen naar links en aan het eind rechts. Dat is de Molendwarsstraat. Een groot wit huis, eindje buiten de bebouwde kom, rieten dak.'

Voordeur in het midden en een paadje links naar het achterhuis.’

‘Je kent het huis?’

Ze schoof haar stoel abrupt naar achteren. ‘Sibranda is een vriendin van me en ik maak me ongerust.’

Gerda trok haar jas aan en pakte haar tas. ‘Ik ga.’

Halverwege de Molendwarsstraat kwam de ambulance haar tegemoet. Geen sirene, alleen zwaailichten. Dat zou kunnen betekenen dat het allemaal meeviel. Ze reed door en zette even later haar fiets naast een andere fiets tegen het hek van nummer 14. De voordeur stond wagenwijd open en een grote pot met geraniums lag in diggelen naast de stoep. Ze liep tot aan de voordeur, keek naar binnen en riep: ‘Vollek!’ Aan het eind van de gang ging een deur open en een vrouw met een bleek gezicht kwam langzaam tevoorschijn.

‘Hebt u 112 gebeld?’

De vrouw knikte en barstte in tranen uit. Gerda liet haar even begaan en zei toen: ‘Ik ben van de politie en mijn naam is Gerda Goedegebuure.’

Ze keek om zich heen en zag links een picknicktafel staan. ‘Laten we daar even gaan zitten.’

De vrouw ontweek zorgvuldig de scherven en volgde haar naar de tafel. Gerda stak haar hand uit. ‘Hoe is uw naam?’

‘Ik ben Leentje van Opstal. Ik ben...’ Ze onderdrukte haar tranen. ‘Ik ben een vriendin. Ik heb haar...’ Ze zocht in de zakken van haar jasje.

Gerda rommelde in haar tas en haalde een zakje papieren zakdoekjes tevoorschijn. ‘Mevrouw van Opstal, kunt u mij vertellen wat er is gebeurd?’

‘Zeg asjeblijft Leentje. Ik had haar aan de telefoon en toen zei ze dat er iemand aan de deur was. Ik bel je zo terug, zei ze. Maar dat deed ze niet en daarom belde ik zelf terug. Maar ze nam niet op en toen dacht ik, ik moet maar even gaan kijken.’

Ze snoot haar neus en keek Gerda met betraande ogen aan. ‘Ik snap het niet,’ zei ze.

‘En toen?’

‘Ik ging achterom, dat doe ik altijd, en de achterdeur stond open en ik ging naar de keuken en zij lag achter de tafel op de grond en ik zag bloed en ze was half bewusteloos en toen heb ik meteen 112 gebeld.’

‘Wat deed je in die tussentijd?’

Leentje keek haar met een wanhopige blik aan. ‘Ik deed niks. Ik heb gewacht tot eindelijk die ambulance kwam. Ik was bang dat ze dood zou gaan. En ik kon niks doen.’

‘Jullie waren eerst aan de telefoon,’ zei Gerda, ‘waar ging dat over?’

‘Over het hockeyen. We hebben vanmiddag een wedstrijd... O, verdomme, ik moet natuurlijk bellen dat ik niet kan komen. En Sibranda ook niet. En ik heb een appeltaart gebakken.’

Ze was opnieuw in tranen. ‘Wie doet nou zoiets?’

‘Leentje, luister. Je zei daarnet dat je besloot maar even te gaan kijken. Waarom was dat?’

‘Ik werd een beetje ongerust. Sibranda doet wat zij belooft. Zo is zij. Als zij zegt dat ze terug zal bellen, dan belt zij ook terug.’

Ze barstte opnieuw in snikken uit. ‘Hoe in godsnaam kan iemand haar zo mishandelen? Als ik die schoft ooit tegenkom...’

Gerda legde haar arm troostend om haar schouder. Zo

had ze dat niet geleerd in haar opleiding, maar daar had ze even geen boodschap aan. In ieder geval leek Leentje weer wat te bedaren.

‘De achterdeur was open en je zag je vriendin op de grond liggen. Je zag bloed, zei je. Heb je nog meer dingen gezien?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Heb je op weg naar hier mensen gezien? Is je iets bijzonders opgevallen? Was er iets waarvan je zegt, dat klopt niet? Dat soort dingen bedoel ik.’

Leentje dacht na. Toen schudde zij haar hoofd. ‘Ik heb alles al verteld. De deur stond open, op de grond was bloed en Sibranda lag bewusteloos op de grond. Meer heb ik niet gezien.’

‘Wat is er gebeurd volgens jou?’

Leentje haalde haar schouders op. ‘Ik weet het niet. Eerst dacht ik dat ze was gevallen of zoiets, maar toen ik haar hand zag... die was helemaal kapot en zat onder het bloed. Alsof iemand er heel hard op had geslagen.’

Gerda stopte haar notitieboekje in haar tas. ‘Blijf maar even rustig zitten,’ zei ze, ‘ik ga een kijkje nemen in de keuken.’

Ze stond op en nam het zijpad naar het achterhuis. De deur stond nog open, net als die naar de keuken. Ze liep naar de keuken en bleef in de deuropening staan. De tafel stond scheef, de bebloede stoel was naar opzij geschoven en in de bloedvlek op de grond was een duidelijke schoenafdruk te zien. Grote schoen, maat achtenveertig of daaromtrent, profielzool. En nog een vage afdruk bij de deur naar de gang. Kennelijk was die persoon via de gang vertrokken. Wedden dat het een ambulancebroeder is, dacht ze. Daar gaan je sporen.

Ze pakte haar telefoon en belde naar het bureau. ‘Ik ben

hier in mijn eentje en ik wacht nog steeds op versterking. Waar blijft die?’

‘Ik zou het niet weten,’ zei Greet. ‘Ze hebben beloofd een surveillancewagen te sturen.’

‘Wil je ze asjeblijft nog een keer bellen? Er is hier veel te doen. O, en wil je ook de technische collega’s waarschuwen?’

‘Zal ik doen,’ zei Greet. ‘Hoe is het met Sibrand?’

‘Weet ik niet. De ambulance was al vertrokken,’ zei Gerda. Ze beëindigde het gesprek en ging terug naar Leentje. Die leek zich hervonden te hebben.

‘Ik heb wat collega’s gebeld,’ zei Gerda, ‘die gaan de eventuele sporen veiligstellen. Ik wacht hier tot zij er zijn. O ja, weet jij wat er met die pot met geraniums is gebeurd?’

Ze giechelde een beetje en zei: ‘Die ene ambulancejongen was best aardig hoor, maar motorisch viel hij niet in de prijzen. Ze liepen met die brancard door de gang. Hij liep achterstevoren en hij draaide in de voordeur te vroeg naar links. Daar stond die pot. Ik geloof niet dat ik hem voor mijn team zou selecteren... die broeder bedoel ik.’

Gerda pakte opnieuw haar notitieboekje. ‘Heeft Sibrand een partner?’

Leentjes gezicht betrok weer. Zij slikte en zei: ‘Sibrand heeft een man Jelle en drie kinderen die nog van niks weten. Ik ga nu Jelle bellen.’

‘Wacht daar nog even mee. Geef mij zijn telefoonnummer maar en dan bel ik eerst. Het kan nog even duren voordat hij en de kinderen het huis in kunnen. Het is beter dat hij dat van de politie hoort.’

Vrijdag 26 april 2002

Thomas Pelleboer keek de tafel rond en telde de neuzen. Iedereen aanwezig, zelfs Steven. Wat een weelde.

‘Iedereen koffie en een tompoes? Dan geef ik gelijk het woord aan onze nieuwe collega. Helaas moest zij gisteren in haar eentje op pad na een melding van mishandeling. Iedereen was weg en de opgetrommelde versterking heeft het af laten weten. Gerda, wat heeft het onderzoek opgeleverd?’

Zij bladerde in haar notitieboekje, vermande zich en stak van wal. ‘Op donderdag 25 april 2002, dat was dus gisteren, kwam op het bureau een melding binnen via 112. Dat was om tien uur vijftien. De telefonist meldde dat een vrouw haar vriendin had aangetroffen in haar woning. Haar woning, dat wil zeggen de woning van de vriendin. De vriendin was ernstig gewond en buiten bewustzijn, althans volgens de melding. Ik ben naar het pand gereden en betrad de woning om tien uur tweeëndertig. Aldaar trof ik...’

Thomas besloot de onderdrukte hilariteit geen kans te geven. ‘Gerda, vertel het eerst maar in gewone bewoordingen. Een proces-verbaal kan altijd nog.’

Gerda kleurde lichtjes, zette zich schrap en keek opnieuw in haar boekje.

‘Het gaat om mevrouw Sibranda Kottenbach. Zij is gis-

terochtend in haar huis aangevallen en opgenomen in het ziekenhuis. Ik heb haar niet zelf kunnen horen, maar ik heb van de verpleging begrepen dat haar linkerhand ernstig verwond is. Er zouden geen andere verwondingen zijn. Verder heb ik gesproken met de vrouw die haar heeft gevonden, Leentje van Opstal. Zij vertelde dat zij om een uur of negen werd gebeld door haar vriendin mevrouw Kottenbach. Dat gesprek werd onderbroken omdat er aan de voordeur werd gebeld. Mevrouw Kottenbach zei toen dat zij direct zou terugbellen. Toen dat niet gebeurde, is mevrouw Van Opstal om ongeveer tien uur poolshoogte gaan nemen.'

'Is ook bekend waar dat telefoongesprek over ging?' vroeg Joost.

'Over een hockeywedstrijd. Ze zitten allebei in een huisvrouwenteam dat altijd op donderdagmiddag speelt. Gisteren hadden ze een thuiswedstrijd.'

'Huisvrouwen-team is een denigrerende term,' zei Steven. 'Het moet zijn veteranen of veterinnen, maar niet huisvrouwen. Veel van die dames hebben gewoon een parttimebaan.'

'Gerda, ga door met je verhaal,' zei Thomas. 'Je zei dat mevrouw Kottenbach is aangevallen. Hoe weet je dat?'

'Dat vertelde mevrouw Van Opstal. Zij vond de achterdeur open en trof haar vriendin half bewusteloos aan, met een ernstig verwonde hand. Haar vriendin had een verward verhaal over een man met een motorhelm, maar verloor even later haar bewustzijn. Mevrouw Van Opstal belde vervolgens 112.'

Gerda keek de kring rond en vroeg of er tot zover vragen waren. Willem stak zijn hand op.

'Ben je in het huis geweest?'

Gerda knikte. 'Ik trof sporen aan die het verhaal van

mevrouw Van Opstal leken te bevestigen. Daarna heb ik de technische recherche gewaarschuwd en het huis verzegeld. Het huis staat een eindje buiten het dorp. Er is één buurvrouw in het huis twintig meter verderop maar die heb ik niet thuis getroffen. Daarna ben ik teruggegaan naar het bureau en heb inspecteur Pelleboer geïnformeerd.'

'Zeg maar Thomas,' zei Pelleboer, 'zo zijn wij dat hier gewend. Ik kan eraan toevoegen dat de technische recherche in het huis is geweest. Er zijn geen sporen van een inbreker gevonden. Daarop is de verzegeling van het huis weer opgeheven.'

'Je hebt de familie gesproken, neem ik aan,' zei Willem. 'Heeft dat nog iets opgeleverd?'

'Hoegenaamd niets. Ik heb kort met haar echtgenoot Jelle Kottenbach gesproken. Hij is natuurlijk erg geschrokken en hij zegt dat hij geen flauw idee heeft over een dader of een motief. Verder lijkt het erop dat er niets wordt vermist. Laptop, mobieltje, handtas met autosleutels en portemonnee, alles lag op de gewone plek.'

'Wat een raar verhaal,' zei Joost. 'Alleen een gewonde linkerhand; geen andere verwondingen. Er moet in ieder geval met de behandelend arts worden gesproken. Als die tenminste zijn mond open wil doen.'

'Haar mond,' zei Gerda, 'de behandelend arts is Jozien Hart, orthopaedisch chirurg. En is het niet zo dat het medisch beroepsgeheim kan worden opgeheven wanneer er een misdaad in het spel is?'

Pelleboer tikte op tafel. 'Voor nu laten we het hierbij. Steven, jij bent voorlopig Gerda's buddy. Gerda, ik wil met jou nog even napraten. En Joost, gefeliciteerd met jullie dochter. Alles goed met moeder en kind?'

'Alles goed. Details inclusief foto's bij de lunch.'

Toen iedereen vertrokken was, keek Pelleboer Gerda aan. Hij glimlachte en zei: ‘Dat heb je er goed van afgebracht. Hoe nu verder?’

‘Ik zie op dit moment geen grote aanknopingspunten,’ zei Gerda. ‘Het is een wonderlijke zaak. Een onherkenbare insluiper die niks ontvreemdt. Een rare mishandeling als het alleen maar de hand is.’

Thomas knikte. ‘Steven is vanaf nu je buddy, dus je moet maar met hem een plan opstellen. En voor kleine dingen zoals kantoorspullen moet je bij Greet zijn.’

Hij pauzeerde even. ‘Nog iets anders. Hoe is het met je huisvesting? Heb je al wat gevonden?’

‘Ik heb geluk gehad,’ zei Gerda. ‘Een mooie flat, hier in Waalbracht, tegenover de kerk. Drie kamers en een balkon. Op de tweede verdieping. Ik moet nog wat meubels maar mijn favoriete oude schoolplaat van Koekkoek *In de weide* hangt er al.’

‘Die ken ik,’ zei Thomas. ‘Die met die kieviten en eenden en een mol.’

Gerda straalde. ‘Precies. Kent u, ken je Bertus Stortvloed, de psychologiedocent van de academie? Hij zei altijd...’

‘Bertus! Die ken ik heel goed. Hij zit daar dus nog steeds, begrijp ik. Een goeie docent met gevoel voor wat een diender moet zijn en moet doen. Maar wat wou jij nog zeggen over Bertus?’

‘Hij zei altijd dat een politieagent niet alleen goed moeten kunnen luisteren. Zij of hij moet ook goed kunnen kijken. En dat kun je prima oefenen met zo’n schoolplaat.’

Thomas knikte. ‘Even een test. Hoeveel kievitseieren liggen er in het nest?’

Gerda schoot in de lach. ‘Een makkie. Vier. Mag ik ook een vraag stellen?’

‘Ga je gang.’

‘Hoe heet de waterplant waarop de libel zit?’

Thomas aarzelde. ‘Gele plomp... dotterbloem... watterviolier... ik weet het niet.’

‘Een strikvraag van Bertus. Er is geen libel op deze plaat.’

‘Bij mijn kinderen ben ik altijd wel op mijn hoede, maar dat ik nu ook al bij mijn collega’s moet uitkijken... Afijn, meld je maar bij Steven.’

Dat Steven het zwaar te pakken had, was haar bij de werkbespreking al opgevallen.

‘Heb je nu even tijd voor mij?’

Hij bleef naar het scherm staren en leek geen aandacht voor haar te hebben. ‘Sorry, ik ben snotverkouden en eigenlijk zou ik in bed moeten liggen. Maar daar schiet jij natuurlijk geen ene moer mee op. Hoe ga je dit akkefietje aanpakken?’

‘Ik zie wel een paar aanknopingspunten,’ zei Gerda bedachtzaam, ‘een gesprek met de behandelend arts, een gesprek met het slachtoffer zodra dat kan, en een voortgezet gesprek met de echtgenoot. Wie is het slachtoffer, wat voor vrouw, waar werkt ze, met wie heeft zij contact, met wie heeft ze een conflict, wat zijn haar hobby’s enzovoort.’

‘Denk eraan, ga niet de psycholoog uithangen, concentreer je op de feiten. Of ze kaboutertjes verzamelt of als vrijwilliger bij de egelopvang werkt is niet van belang. En vergeet de buurvrouw niet.’ Hij snoot luidruchtig zijn neus en viste een blauw snoepje uit zijn bureaula.

‘Maar wat vind jij ervan, Steven? Wat voor dader zoeken we? Welk motief kun je hebben als je iemands hand kapotslaat?’